

Dosarul nr. 2rhc-26/19

Instanța de fond: Judecătoria Căușeni, sediul Central – M. Terteza

Instanța de apel: CA Chișinău – A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila

Instanța de recurs: CSJ – T. Vieru, I. Bejenaru, N. Craiu, N. Vascan. M. Ghervas

ÎNCHEIERE

24 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tatiana Vieru
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând cererea de revizuire declarată de către Cooperativa de Producție „Nov- Sud”,

în cauza civilă la acțiunea Cooperativei de Producție „Nov- Sud” împotriva Gospodăriei Țărănești „Odainic Anatol” și Anatolie Odainic cu privire la încasarea datoriei și recunoașterea dreptului de proprietate,

împotriva deciziei din data de 23 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a respins recursul declarat de către Cooperativa de Producție „Nov- Sud”, s-a menținut decizia din data de 20 iunie 2018 și decizia suplimentară din data de 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 25 mai 2016 Cooperativa de Producție „Nov Sud” (în continuare CP „Nov Sud”) a depus cerere de chemare în judecată, cu completările ulterioare, împotriva Gospodăriei Țărănești „Odainic Anatol” (în continuare GȚ „Odainic Anatol”) și Anatolie Odainic, prin care a solicitat încasarea datoriei în mărime de 216 000 lei, transmiterea și recunoașterea dreptului de proprietate asupra complexului agroindustrial în proporție de 100 %, care aparține GȚ „Odainic Anatol” și încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 3-4, 110-112, vol.I)

Prin hotărârea din data de 20 februarie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central s-a admis acțiunea depusă de către CP „Nov Sud”, s-a încasat din contul GȚ „Odainic Anatol” în beneficiul CP „Nov Sud” datoria în sumă de 216 600 lei, s-a transmis de la GȚ „Odainic Anatol” în proprietatea/patrimoniul CP „Nov Sud” complexul agroindustrial în proporție de 100%, s-a recunoscut dreptul de proprietate a CP „Nov Sud” asupra complexului agroindustrial în proporție de 100 %, compus din următoarele active: construcții amplasate pe teritoriul brigăzii: casa brigăzii litera A, cu suprafața de 194,4 ha, inclusiv veranda cu numărul cadastral xxxxx; stația de alimentare litera B, cu suprafața de 24,8 m.p., cu numărul cadastral xxxxx; șopron cu suprafața de 30,7 m.p., cu numărul cadastral xxxxx;

clădire destinată tehnicii cu suprafața de 150,5 m.p., clădire auxiliară cu suprafața de 22,4 m.p., cu numărul cadastral xxxxx; șopron pentru tehnică cu suprafața de 328,6 m.p., cu numărul cadastral xxxxx; șură cu suprafața de 137,3 m.p., cu numărul cadastral xxxxx; baie cu suprafața de 64,0 m.p. și anexa la baie cu suprafața de 10,3 m.p., cu numărul cadastral xxxxx; beci cu suprafața de 12,7 m.p., număr cadastral xxxxx și dependentele veceu, fântână, bazin, teren cu numărul cadastral xxxxx cu suprafața de 20027 ha, conform contractului de împrumut nr. 1 din data de 24 octombrie 2010 și încasat din contul GȚ „Odainic Anatol” în beneficiul CP „Nov Sud” taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 6 498 lei. (f.d. 128-129, 137-140, vol.I)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 20 iunie 2018 a admis apelul declarat de către Anatolie Odainic, reprezentat de avocatul Sergiu Breazu și GȚ „Odainic Anatol”, a emis o nouă hotărâre, prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către CP „Nov Sud”, a încasat din contul GȚ „Odainic Anatol” în beneficiul CP „Nov Sud” datoria în sumă de 40 000 lei, în rest a respins acțiunea. (f.d. 187, 188-197, vol. I)

Prin decizia suplimentară din data de 28 noiembrie 2018 Curtea de Apel Chișinău a casat hotărârea din data de 20 februarie 2018 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, emisă în cauza civilă la acțiunea CP „Nov- Sud” împotriva GȚ „Odainic Anatol” și Anatolie Odainic cu privire la încasarea datoriei și recunoașterea dreptului de proprietate. (f.d. 10, 11-13, vol. II)

CP „Nov Sud” împotriva deciziei din data de 20 iunie 2018 și a deciziei suplimentare din data de 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei și deciziei suplimentare a instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din data de 23 ianuarie 2019 s-a respins recursul declarat de către CP „Nov- Sud”, s-a menținut decizia din data de 20 iunie 2018 și decizia suplimentară din data de 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 46-53)

La 20 martie 2019 CP „Nov- Sud” a depus cerere de revizuire a deciziei Curții Supreme de Justiție din data de 23 ianuarie 2019, prin care a solicitat admiterea revizurii, casarea deciziei instanței de recurs cu rejudecarea cauzei în ordine de recurs, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel din data de 20 iunie 2018 cu remiterea cauzei la rejudecare la instanța de apel. (f. d. 84-87, vol. II)

În motivarea cererii de revizuire CP „Nov- Sud” a indicat că i-au devenit cunoscute circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, prezentând copia contractului din data de 14 martie 2011 cu privire la intenția de vânzare- cumpărare a imobilului, încheiat între Anatolie Odainic și Vladimir Novîi.

Prin prisma prevederilor art. 451, alin. (1) în coroborare cu art. 447, lit. a) ale Codului de procedură civilă rezultă că cererea de revizuire se depune în scris de către părți și alți participanți la proces, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 al Codului de procedură civilă și anexându-se probele ce le confirmă.

În conformitate cu art. 453, alin. (1), lit. a) al Codului de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Temeiurile declarării revizuirii sunt expres prevăzute în art. 449 al Codului de procedură civilă, care poartă un caracter exhaustiv.

Verificând argumentele revizuyentei, examinând materialele cauzei în raport cu temeiurile de revizuire prevăzute de art. 449 al Codului de procedură civilă, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ consideră, că cererea de revizuire este inadmisibilă și urmează a fi respinsă din considerentele ce preced.

Potrivit prevederilor art. 449, lit. b) al Codului de procedură civilă revizuirea se declară în cazul în care: au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

CP „Nov- Sud” în cererea de revizuire a indicat că contractul din data de 14 martie 2011 cu privire la intenția de vânzare- cumpărare a imobilului, încheiat între Anatolie Odainic și Vladimir Novîi, prezentat ca probă în susținerea cererii de revizuire este obiect al acestui litigiu, ori suma solicitată în cererea de chemare în judecată derivă din acest contract, însă nu a fost prezentat în instanța de fond și în instanța de apel deoarece a fost obținut de către directorul CP „Nov- Sud” Vladimir Novîi la data de 12 februarie 2019.

Instanța de revizie relevă că revizuirea este definită ca fiind acea cale de atac prin intermediul căreia se poate obține desființarea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reluarea judecării cauzei cu respectarea principiilor fundamentale ale unui proces echitabil.

A se reține că unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești.

Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Brumărescu v. România*, nr. 28342/95, § 61-62 și *Roșca v. Moldova*, nr.6267/02, §24-25, *Riabîh v. Rusia*, § 52).

Curtea Supremă de Justiție menționează că principiul enunțat exclude posibilitatea ca părțile, având scopul de a redeschide noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă și de a obține o reanalizare a cauzei, respectiv o nouă hotărâre în privința sa, să transforme reexaminarea cauzei într-un control judiciar deghizat.

Conturat astfel, principiul securității juridice presupune ca statul să depună diligențe pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe și să interzică redeschiderea unor noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă. Prin prisma principiilor menționate, se reține că principiile specificate nu se opun în totalitate existenței procedurilor extraordinare prin readucerea în fața instanțelor a aspectelor litigioase deja soluționate, însă necesitatea respectării principiului siguranței circuitului civil – care este unul din aspectele esențiale ale principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică – cere ca folosirea acestora în materie civilă să îmbrace un caracter excepțional în ceea ce privește termenul în care pot fi promovate, motivele de admisibilitate, precum și părțile care au dreptul la acțiune.

Curtea menționează că legislația procesuală reglementează mecanisme ce acordă posibilitatea desființării hotărârilor judecătorești irevocabile în cazul în care urmează a fi corectate erorile judiciare și omisiunile justiției.

În special, revizuirea fiind o cale de retractare, și nu de reformare a hotărârii, în cadrul acesteia, în baza unor temeuri strict prevăzute de lege, are loc redeschiderea procesului.

Urmând raționamentele Curții Europene, Curtea acceptă că o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă se bucură de autoritatea lucrului judecat, astfel încât un litigiu soluționat nu mai poate, de principiu, să formeze obiectul unui nou proces, cu același obiect, aceeași cauză și între aceleași părți.

Totodată, Curtea subliniază că problema esențială în reglementarea corectă a căilor de atac extraordinare constă în găsirea unor „ipoteze de mijloc”, care să împace ambele cerințe, pe de o parte, principiul autorității de lucru judecat și, pe de altă parte, necesitatea pronunțării unei hotărâri judecătorești legale și întemeiate. Așadar, este necesară identificarea unor ipoteze mediane care să asigure respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice.

Colegiului menționează, că revizuenta a invocat temeii de revizuire prevederile art. 449, lit. b) al Codului de procedură civilă și anume au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei și în sprijinul acestui temeii a prezentat copia contractului din data de 14 martie 2011 cu privire la intenția de vânzare- cumpărare a imobilului, încheiat între Anatolie Odainic și Vladimir Novîi.

Pe calea revizuirii nu se pune problema realizării unui control judiciar, ci a unei noi judecări, pe temeiul unor elemente, ce au format obiectul judecării finalizate cu pronunțarea hotărârii, a cărei revizuire se solicită. Pentru admiterea cererii de revizuire pe acest temeii este important ca circumstanțele sau faptele date, existente obiectiv până la data pronunțării hotărârii, să nu fie cunoscute revizuentului până la examinarea cauzei, să fie confirmate prin prezentarea unor probe concludente și pertinente, să aibă importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică să aibă putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată, să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă.

Astfel, pentru a invoca temeiul prevăzut de art. 449, lit. b) al Codului de procedură civilă este necesar ca după emiterea deciziei revizuyentei să-i fie cunoscute circumstanțe sau fapte esențiale cauzei, care nu au putut fi cunoscute acestuia, însă a întreprins toate măsurile pentru aflarea acestora în timpul judecării cauzei.

Argumentul invocat de către CP „Nov- Sud” precum că au devenit cunoscute circumstanțe și fapte ale cauzei care schimbă radical situația nu poate fi reținut de instanța de revizuire, ori aceste fapte sau circumstanțe au fost cunoscute de către revizuentă, ori directorul CP „Nov- Sud” Vladimir Novîi a fost parte a acestui contract, care a fost întocmit în două exemplare pentru fiecare parte a contractului deținându-l, însă pe care nu l-a prezentat în cadrul examinării cauzei în instanțe de fond și de apel. Mai mult, revizuenta nici nu a prezentat probe ce ar confirma că a întreprins toate măsurile pentru prezentarea acestuia în timpul judecării cauzei.

Prin urmare, contractul din data de 14 martie 2011 cu privire la intenția de vânzare- cumpărare a imobilului, încheiat între Anatolie Odainic și Vladimir Novîi prezentată de către revizuentă drept probă ce ar confirma circumstanța nouă descoperită, nu poate fi reținută de instanța de revizuire, ori CP „Nov- Sud” deținea acest contract la momentul examinării cauzei, înserându-l în actul de verificare a decontărilor reciproce la data de 01 decembrie 2014, pentru a confirma datoria GȚ „Odainic Anatol”, față de acesta. (f.d. 5, vol.I)

Mai mult, Colegiul lărgit menționează că circumstanțele invocate în sprijinul cererii de revizuire trebuie să fie probate, însă probele pe care se confirmă vor fi noi în raport atât cu instanța de judecată care a examinat și soluționat cauza cât și cu ceilalți participanți la proces, prin urmare pentru a invoca prevederile art. 449, lit. b) al Codului de procedură civilă urmează de respectat regula că descoperirea circumstanțelor noi, nu au fost cunoscute și nici nu puteau fi cunoscute anterior revizuentului.

Colegiului precizează, că hotărârea atacată prin intermediul revizuirii nu poate fi criticată în raport cu probatoriul dosarului existent la data pronunțării acestei hotărâri, dar numai în baza unor împrejurări noi, necunoscute de instanță la data pronunțării.

Referitor la argumentul CP „Nov- Sud” precum că la examinarea cauzei în ordine de recurs a participat judecătorul Nina Vascan, care în opinia acestuia este incompatibilă prin faptul că a participat la Curtea de Apel Chișinău la examinarea unui recurs, nu poate fi reținut de instanța de revizuire drept temei de admitere a cererii de revizuire, ori judecătorul Nina Vascan în instanța de apel a examinat un incident de procedură, ceea ce denotă că nu a examinat fondul cauzei. Astfel, prin prisma normelor de drept procedural n-a existat vreun impediment privind participarea judecătorului Nina Vascan la examinarea recursului declarat de către CP „Nov- Sud” împotriva deciziei din data de 20 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În acest context instanța de revizuire reține că prin revizuirea în sensul declarat se pretinde nu corectarea erorilor judiciare și omisiunilor justiției, dar anularea unei hotărâri irevocabile, fapt care direct contravine atât dispozițiilor legii naționale, cât și celor internaționale.

Astfel, admiterea revizuirii, în circumstanțele descrise ar contravine principiului securității raporturilor juridice, care presupune respectul față de

principiul lucrului judecat și ar constitui o violare a art.6 §1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate de către CP „Nov- Sud” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 449 al Codului de procedură civilă, iar argumentele invocate poartă caracter declarativ și se combat cu probele din dosar, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca inadmisibilă.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 449, lit. b), art. 453, lit. a) ale Codului de procedură civilă Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se respinge ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Cooperativa de Producție „Nov- Sud”.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Maria Ghervas